

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
PÁTÁ SEKCE

VĚC CHADZITASKOS a FRANTA proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnosti č. 7398/07, 31244/07, 11993/08 a 3957/09)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

27. září 2012

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém anglickém znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci Chadzitaskos a Franta proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Dean Spielmann, *předseda*,

Mark Villiger,

Karel Jungwiert,

Boštjan M. Zupančič,

Ann Power-Forde,

Angelika Nußberger,

Julia Laffranque, *soudci*,

a Claudia Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 4. září 2012,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno čtyřmi stížnostmi (č. 7398/07, 31244/07, 11993/08 a 3957/09) směřujícími proti České republice, které byly podány k Soudu na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) ve dnech 5. února 2007, 13. července 2007, 1. března 2008 a 14. ledna 2009.

2. Stěžovateli jsou dva čeští občané, pan Maxim Chadzitaskos („první stěžovatel“), narozený v roce 1955 a žijící v Praze, a pan Vilém Franta („druhý stěžovatel“), narozený v roce 1948 a žijící v Třebíči. První stěžovatel podal sám stížnosti č. 7398/07 a 31244/07. Stížnosti č. 11993/08 a 3957/09 podali oba stěžovatelé společně.

3. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

4. Dne 18. listopadu 2010 byla o stížnostech informována vláda. Zároveň bylo rozhodnuto, že o přijatelnosti a odůvodněnosti stížností bude rozhodnuto současně (článek 29 odst. 1).

5. Složení páté sekce zasedající dne 4. září 2012 bylo změněno podle článku 25 odst. 4 jednacího řádu Soudu.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

A. Stížnost č. 7398/07

6. První stěžovatel byl minoritním akcionářem šesti obchodních společností podnikajících v oblasti lesního hospodářství. Dne 8. února 2002 tyto společnosti, spolu s dalšími sedmi společnostmi, uzavřely smlouvu o fúzi, podle níž měly zaniknout a veškeré jejich jmění mělo být převedeno na společnost C. Smlouva stanovila pravidla pro rozdělení nově vydaných akcií společnosti C. a částky, které měli dosavadní akcionáři obdržet jako náhradu za své zrušené akcie. Výměnný poměr akcií a výše doplatku na dorovnání byly

stanoveny na základě znaleckého posudku, který vypracoval znalec jmenovaný Krajským soudem v Brně dne 27. června 2001 na návrh dotyčných společností.

7. Smlouva obsahovala také rozhodčí doložku, podle níž měl být případný nesouhlas s poměrem rozdělení akcií nebo doplatky na dorovnání řešen v rozhodčím řízení podle rozhodčího řádu Společnosti pro dražby a rozhodčí řízení, s. r. o., soukromé společnosti s ručením omezeným založené podle českého práva, která vedla seznam rozhodců a vydávala řád rozhodčího řízení.

8. První stěžovatel nesouhlasil s vyplaceným dorovnáním, a podal proto podle § 220p odst. 4 obchodního zákoníku proti společnosti C. žalobu, v níž tvrdil, že vyplacené dorovnání je nedostatečné, a požadoval dalších 1 499 535 Kč (60 858 €).

9. Dne 5. května 2004 Krajský soud v Brně řízení o žalobě zastavil. Rozhodl, že není příslušný k rozhodnutí sporu, neboť smlouva obsahuje rozhodčí doložku.

10. První stěžovatel podal odvolání a namítal, že jako minoritní akcionář pro smlouvu o fúzi nehlasoval, a s rozhodčí doložkou tedy nikdy nevyslovil souhlas. Tvrdil, že když Krajský soud v Brně odmítl věc projednat, porušil jeho právo na přístup k nezávislému a nestrannému soudu.

11. Dne 29. března 2005 Vrchní soud v Olomouci napadené usnesení potvrdil. Podle vrchního soudu byla skutečnost, že stěžovatel k rozhodčímu řízení osobně nikdy nedal souhlas, nepodstatná, neboť smlouva včetně rozhodčí doložky je platná i bez tohoto souhlasu.

12. Dne 23. srpna 2006 Ústavní soud odmítl ústavní stížnost prvního stěžovatele jako zjevně neopodstatněnou. Rozhodl, že rozhodčí doložka je závazná pro všechny akcionáře společností, které smlouvu uzavřely. Soud neshledal porušení stěžovatelova práva na přístup k soudu a rozhodl, že majetková práva stěžovatele jako akcionáře byla dostatečně zaručena možností předložit spor k rozhodčímu řízení.

B. Stížnost č. 31244/07

13. Blíže neurčeného dne přijala valná hromada společnosti C. hlasy hlavního akcionáře usnesení o zrušení společnosti s převodem veškerého jejího jmění na hlavního akcionáře. Dne 9. prosince 2003 převod povolil rejstříkový soud. Výše vypořádání, které první stěžovatel obdržel, byla stanovena na základě znaleckého posudku ze dne 8. září 2003. Tento posudek vypracoval znalec, který byl sice jmenován Krajským soudem v Brně, nicméně k návrhu společnosti C., která rovněž hradila jeho odměnu.

14. Smlouva o převzetí obchodního jmění mezi společnostmi C. a hlavním akcionářem obsahovala doložku, podle níž měly být případné spory o výši vypořádání vyplaceného minoritním akcionářům řešeny podle rozhodčího řádu Společnosti pro dražby a rozhodčí řízení, s. r. o. Návrh na uskutečnění převodu jmění byl přijat na valné hromadě hlasy hlavního akcionáře.

15. Dne 18. února 2004 podal první stěžovatel žalobu, v níž tvrdil, že výše vypořádání za zánik majetkové účasti je nedostatečná, a požadoval doplatek. Za každou ze svých 70 380 akcií požadoval 50 Kč (2,03 €) namísto vyplacených 7,899 Kč (0,32 €).

16. Dne 27. dubna 2004 Krajský soud v Brně řízení zastavil. Rozhodl, že s ohledem na rozhodčí doložku ve smlouvě o převodu jmění není dána jeho příslušnost.

17. Dne 30. listopadu 2004 Vrchní soud v Olomouci toto rozhodnutí potvrdil, přičemž nezjistil žádné porušení práva prvního stěžovatele na přístup k soudu. Rozhodl, že rozhodčí doložka je závazná i pro stěžovatele, a to na základě § 220k odst. 1 obchodního zákoníku.

Dále prohlásil, že rozhodčí nálezy podléhají soudnímu přezkumu, byť omezenému, a že spory o výši vypořádání jsou převážně technickou otázkou.

18. Dne 18. července 2006 Nejvyšší soud zamítl dovolání prvního stěžovatele, neboť se ztotožnil s názorem nižších soudů.

19. Dne 8. února 2007 odmítl Ústavní soud ústavní stížnost prvního stěžovatele jako zjevně neopodstatněnou. Rozhodl, že rozhodčí doložka je platná i pro prvního stěžovatele (jako minoritního akcionáře) a že rozhodci jsou nezávislí a jsou vázáni zákonem. Soud dále neshledal porušení majetkových práv prvního stěžovatele a prohlásil, že postup, jímž byla stanovena výše vypořádání, vycházel ze znaleckého posudku a mohl být přezkoumán v rozhodčím řízení.

C. Stížnost č. 11993/08

20. Stěžovatelé byli minoritními akcionáři společnosti H. Dne 28. srpna 2006 přijala valná hromada společnosti H. hlasy hlavního akcionáře usnesení o zrušení společnosti s převodem veškerého jejího jmění na hlavního akcionáře. Dne 15. září 2006 povolil převod rejstříkový soud. Výše vypořádání vyplaceného stěžovatelům, tj. 148 808 Kč (6 039 €) prvnímu stěžovateli a 77 748 Kč (3 155 €) druhému stěžovateli, byla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného Krajským soudem v Ostravě dne 12. dubna 2006. Znalce však navrhla a jeho odměnu uhradila společnost H.

21. Smlouva o převzetí obchodního jmění mezi společnostmi H. a hlavním akcionářem obsahovala doložku, která stanovila, že veškeré spory týkající se výše vypořádání vyplaceného minoritním akcionářům budou řešeny v rozhodčím řízení podle rozhodčího řádu Společnosti pro dražby a rozhodčí řízení, s. r. o. Návrh na uskutečnění převodu jmění byl přijat na valné hromadě hlasy hlavního akcionáře. První stěžovatel projevil na valné hromadě s rozhodčí doložkou nesouhlas.

22. Dne 21. listopadu 2006 podali stěžovatelé žalobu, v níž tvrdili, že vypořádání za převod jmění bylo nedostatečné, a požadovali doplatek na dorovnání, aniž by však uvedli přesnou částku.

23. Dne 5. ledna 2007 Krajský soud v Brně řízení zastavil. Rozhodl, že s ohledem na rozhodčí doložku ve smlouvě o převzetí obchodního jmění není dána jeho příslušnost.

24. Dne 20. března 2007 toto rozhodnutí potvrdil Vrchní soud v Olomouci.

25. Dne 9. října 2007 Ústavní soud odmítl ústavní stížnost podanou oběma stěžovateli jako zjevně neopodstatněnou s odkazem na své dřívější rozhodnutí o ústavní stížnosti prvního stěžovatele ze dne 8. února 2007, viz výše.

D. Stížnost č. 3957/09

26. Stěžovatelé byli minoritními akcionáři společnosti M. Dne 23. července 2007 přijala valná hromada společnosti M. hlasy hlavního akcionáře rozhodnutí o zrušení společnosti s převodem veškerého jejího jmění na hlavního akcionáře. Dne 2. října 2007 povolil převod rejstříkový soud. Výše vypořádání vyplaceného stěžovatelům, tj. 241 607 Kč (9 805 €) prvnímu stěžovateli a 47 110 Kč (1 912 €) druhému stěžovateli, byla stanovena na základě znaleckého posudku vypracovaného znalcem jmenovaného soudem, kterého však navrhl a jehož odměnu uhradil hlavní akcionář.

27. Smlouva mezi společnostmi M. a hlavním akcionářem o převzetí obchodního jmění, podepsaná za oba subjekty toutéž fyzickou osobou, obsahovala ustanovení, podle kterého měly být veškeré spory týkající se výše vypořádání vyplaceného minoritním akcionářům

řešeny jistým panem F. v rozhodčím řízení vedeném obdobně jako řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Návrh na uskutečnění převodu jmění byl přijat na valné hromadě hlasy hlavního akcionáře.

28. Dne 13. prosince 2007 podali stěžovatelé žalobu, v níž tvrdili, že vypořádání za převod jmění je nedostatečné, a požadovali doplatek na dorovnání, aniž však uvedli přesnou částku.

29. Dne 11. března 2008 Krajský soud v Brně řízení zastavil. Rozhodl, že s ohledem na rozhodčí doložku ve smlouvě o převzetí obchodního jmění není dána jeho příslušnost.

30. Dne 12. června 2008 toto rozhodnutí potvrdil Vrchní soud v Olomouci. Neshledal žádné porušení práva stěžovatelů na přístup k soudu a rozhodl, že rozhodčí doložka je na základě § 220k odst. 1 obchodního zákoníku závazná i pro stěžovatele. Dále uvedl, že rozhodčí nálezy podléhají soudnímu přezkumu, byť omezenému, a že spory o výši vypořádání jsou převážně technickou otázkou.

31. Dne 4. září 2008 Ústavní soud odmítl ústavní stížnost podanou oběma stěžovateli jako zjevně neopodstatněnou, a to s odkazem na svá dřívější rozhodnutí v téže otázce.

E. Příslušné vnitrostátní právo

32. Příslušné vnitrostátní právo a praxe jsou citovány v rozsudku Soudu ve věci *Suda proti České republice*, č. 1643/06, ze dne 28. října 2010.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. SPOJENÍ STÍŽNOSTÍ

33. Soud konstatuje, že všechny stížnosti (č. 7398/07, 31244/07, 11993/08 a 3957/09) mají obdobný předmět. Je proto vhodné tyto věci spojit podle článku 42 jednacího řádu Soudu.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ÚMLUVY

34. Stěžovatelé namítají, že ohledně jejich nároku na vypořádání jim byl odepřen přístup k soudu, zaručený článkem 6 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

35. Vláda nepředložila k odůvodnění stížností žádné stanovisko.

36. Soud konstatuje, že otázka řešená v projednávané věci je totožná s otázkou ve věci *Suda* (cit. výše), kdy Soud na základě své dosavadní judikatury dospěl k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, a to ze stejného důvodu, jaký byl vznesen v projednávaných stížnostech. Po přezkoumání všech relevantních okolností Soud nevidí žádný důvod, proč v projednávané věci rozhodnout odlišně.

37. Soud proto prohlašuje stížnost za přijatelnou a konstatuje, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o odepření přístupu stěžovatelů k soudu ohledně jejich nároku na vypořádání.

III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 1 PROTOKOLU Č. 1

38. Ve stížnostech č. 31244/07, 11993/08 a 3957/09 stěžovatelé navíc namítali, že jim byly jejich akcie odňaty, aniž tím byl sledován veřejný zájem a aniž jim byla poskytnuta dostatečná náhrada. Odvolávají se na článek 1 Protokolu č. 1, který zní:

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

A. K přijatelnosti

39. Vláda tvrdí, že stěžovatelé nevyčerpali veškeré dostupné vnitrostátní prostředky nápravy, mimo jiné nevyužili možnost rozhodčího řízení a nedomáhali se náhrady škody po členech představenstev společností či po soudem jmenovaných znalcích podle § 220l ve spojení s § 220p odst. 3 obchodního zákoníku ve znění účinném v té době. Dále tvrdí, že by se Soud neměl odchýlit od své judikatury, v níž obdobné stížnosti posoudil jako nepřijatelné pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, a odkazuje na věci *Kohlhofer a Minarik proti České republice*, č. 32921/03, 28464/04 a 5344/05, rozsudek ze dne 15. října 2009, a *Kozlov proti Rusku*, č. 55129/00, rozhodnutí ze dne 18. dubna 2002.

40. Soud konstatuje, že stěžovatelé zahájili řízení o výši vypořádání v penězích, v němž tvrdili, že toto vypořádání bylo nedostatečné, a požadovali doplatek podle § 220p odst. 4 obchodního zákoníku. Šlo o vhodný prostředek nápravy v záležitosti námitky, že byli zbaveni akcií bez poskytnutí přiměřené náhrady. Soud podotýká, že řízení o náhradě škody, které navrhuje vláda, má jiný účel, a sice umožnit osobám domáhat se náhrady škody způsobené nezákonným jednáním fyzických osob. Stěžovatelé však tvrdili jen to, že výše jim vyplaceného vypořádání byla nedostatečná, což nemuselo být nutně důsledkem nezákonného jednání. Nebylo by proto vhodné, aby zahajovali řízení, které navrhuje vláda (viz *mutatis mutandis Suda*, cit. výše, § 54).

41. Soud je také toho názoru, že skutkové okolnosti projednávané věci se liší od případů, na které odkazuje vláda. Ve věci *Kohlhofer a Minarik* (cit. výše, § 16, 24 a 39) řízení o výši vypořádání stále probíhalo, přičemž v projednávané věci již bylo skončeno. Vládou citovaný judikát týkající se Ruska pak na projednávanou věc vůbec nedopadá, neboť Soud v tomto případě stížnost odmítl z toho důvodu, že stěžovatel u vnitrostátních obchodních soudů nezahájil řízení žádné.

42. Pokud jde o otázku, zda měli stěžovatelé iniciovat také rozhodčí řízení, Soud je toho názoru, že tato otázka úzce souvisí s odůvodněností stížnosti, a proto ji spojuje s posouzením odůvodněnosti.

B. K odůvodněnosti

43. Stěžovatelé tvrdí, že právní úprava umožňovala hlavním akcionářům vyvlastnit akcie minoritních akcionářů, aniž tím byl sledován veřejný zájem a poskytnuta přiměřená náhrada. Tím, kdo fakticky stanovil výši vypořádání, byl hlavní akcionář a minoritní akcionář tomu nemohl účinně zabránit.

44. Vláda tvrdí, že i za předpokladu, že převod akcií stěžovatelů představoval zásah do jejich majetkových práv, byl v souladu se zákonem a sloužil veřejnému zájmu. Při tomto zásahu také zůstala zachována spravedlivá rovnováha mezi veřejným zájmem a právy

stěžovatelů. Požadavek na procesní záruky podle článku 1 Protokolu č. 1 podle vlády není tak přísný jako všechny záruky podle článku 6 odst. 1 Úmluvy; jinak by toto ustanovení bylo ve všech případech týkajících se majetkových práv nadbytečné.

45. Vláda tvrdí, že požadavkům na procesní záruky podle článku 1 Protokolu č. 1 bylo v projednávané věci učiněno zadost. Výše vypořádání poskytnutého stěžovatelům byla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem a bylo možno ji nechat meritorně přezkoumat buď rozhodci, nebo soudy. Rozhodci by buď uznali, že mají v těchto věcech příslušnost, a meritorně by rozhodli, nebo by příslušnost odmítli a pak by musely meritorně rozhodnout soudy.

46. Vláda je přesvědčena, že rozhodčí řízení ve spojení s omezeným soudním přezkumem poskytovalo dostatečné procesní záruky, jak to požaduje článek 1 Protokolu č. 1. Kromě toho rozhodčí řízení v daném případě nevykazovalo žádný ze závažných nedostatků, kvůli kterým Soud konstatoval porušení tohoto ustanovení ve věci *Sovtransavto Holding proti Ukrajině* (č. 48553/99, ESLP 2002-VII, § 91), a stěžovatelé se je ostatně ani nepokusili zahájit.

47. Soud dříve připustil, že povinnost minoritních akcionářů vydat za určitých okolností své akcie hlavním akcionářům v zásadě nemůže být považována za odporující článku 1 Protokolu č. 1, pokud ovšem zákon nevytváří takovou nerovnost, že by určitá osoba mohla být svévolně zbavena majetku ve prospěch jiné osoby (viz *Freitag*, cit. výše, § 53). Soud tedy musí zjistit, zda byla zachována „spravedlivá rovnováha“ mezi požadavky veřejného zájmu a potřebou chránit právo jednotlivců na pokojné užívání majetku (viz *Sovtransavto Holding*, cit. výše, § 98).

48. Soud zejména rozhodl, že článek 1 Protokolu č. 1 ukládá státu povinnost upravit soudní řízení, která poskytují nezbytné procesní záruky, a umožňují tak vnitrostátním soudům účinně a spravedlivě rozhodovat spory o majetková práva mezi soukromými osobami (viz *Sovtransavto Holding*, cit. výše, § 96, a *Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku* [velký senát], č. 73049/01, ESLP 2007-I, § 83). Jinými slovy, stát musí ve vnitrostátním právním řádu zajistit, aby majetková práva byla dostatečně chráněna zákonem a aby byly k dispozici odpovídající prostředky nápravy, jimiž může oběť zásahu hájit svá práva, mimo jiné i požadavkem na náhradu utrpěné újmy (viz *Blumberga proti Lotyšsku*, č. 70930/01, rozsudek ze dne 14. října 2008, § 67).

49. Soud uznal, že řízení splňující procesní požadavky článku 1 Protokolu č. 1 nemusejí být svojí povahou řízení soudní. Rozhodl, že „na příslušné řízení musí být pohlíženo komplexně“ (viz *Jokela proti Finsku*, č. 28856/95, ESLP 2002-IV, § 45), nebo že „na příslušná soudní a správní řízení musí být nahlíženo komplexně“ (viz *Družstevní záložna Prie a ostatní proti České republice*, č. 72034/01, rozsudek ze dne 31. července 2008, § 89). Soud nicméně konstatuje, že v případech, kdy neshledal porušení článku 1 Protokolu č. 1 z tohoto důvodu, měli stěžovatelé většinou přístup k soudnímu řízení (viz např. *Sedelmayer proti Německu*, č. 30190/06, rozhodnutí ze dne 10. listopadu 2009; *Tarnowski proti Polsku* (č. 1), č. 33915/03, rozsudek ze dne 29. září 2009, § 85-86; a *MPP Petrol proti Ukrajině*, č. 62605/00, rozhodnutí ze dne 25. března 2008, § 140).

50. Soud je přesvědčen, že stěžejním problémem v projednávané věci je otázka, zda stěžovatelé měli přístup k řízení, které by poskytovalo nezbytné procesní záruky účinného a spravedlivého rozhodnutí jejich sporu o výši náhrady vyplacené za nucený převod jejich akcií.

51. Soud konstatuje, že vnitrostátní právo účinné v té době umožňovalo hlavnímu akcionáři podle § 220k odst. 1 ve spojení s § 220p odst. 4 obchodního zákoníku rozhodnout, že minoritním akcionářům bude poskytnuta možnost napadnout výši vypořádání za jejich

akcie pouze v rozhodčím řízení. Většinoví akcionáři v projednávané věci tak učinili a vybídli stěžovatele, aby zahájili rozhodčí řízení.

52. Soud zastává názor, že právní úprava převzetí jmění obecně sledovala legitimní cíl ve veřejném zájmu. Odkazuje na své dřívější závěry, podle nichž česká právní úprava sledovala legitimní zájem, když bránila minoritním akcionářům napadnout u soudu zákonnost převzetí jmění (viz *Kohlhofer a Minarik*, cit. výše, § 98). Je však přesvědčen, že tento závěr nelze bez dalšího na projednávanou věc použít, neboť zde se jedná o *ex post facto* procesní záruky pouze ve vztahu ke kompenzaci za převzetí jmění. Vláda nespécifikovala, jaký legitimní cíl sledovala právní úprava, která dovoľovala hlavním akcionářům jednostranně zvolit pro tyto spory rozhodčí řízení. Přestože Soud připouští, že existoval určitý veřejný zájem, jako například ekonomická prosperita země, v projednávané věci měl jen relativně malý význam.

53. Projednávaný případ se týká řízení vedených rozhodci vybranými ze seznamu vedeného soukromou společností a podle jejího rozhodčího řádu. Rozhodce vybírá pouze tato společnost, přičemž kritéria pro jejich zapsání do seznamu a požadavky na jejich kvalifikaci nejsou známy. Takový soud není zřízen zákonem a jednání před ním nejsou veřejná. Ve věci stížnosti č. 3957/09 si hlavní akcionář svým jednostranným rozhodnutím zvolil za rozhodce konkrétní soukromou fyzickou osobu, která měla spor rozhodnout v řízení obdobném řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Ani tento rozhodce nebyl zřízen zákonem a jednání před ním by nebyla veřejná.

54. Soud je toho názoru, že takové řízení mělo zjevné nedostatky z hlediska článku 6 Úmluvy (viz § 37 shora) a nemohlo splňovat ani procesní požadavky podle článku 1 Protokolu č. 1. Soud v této souvislosti připomíná, že požadavek, aby soud byl zřízen zákonem, je těsně spjat s ostatními základními zárukami spravedlivého procesu, včetně nezávislosti a nestrannosti soudců (viz *Coëme a ostatní proti Belgii*, č. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 a 33210/96, ESLP 2000-VII, § 99; a *Gurov proti Moldávii*, č. 36455/02, rozsudek ze dne 11. července 2006, § 36). Rozhodčí řízení, se kterým se v projednávané věci počítalo, navíc nelze považovat ani za správní řízení, jež by mohlo za určitých okolností splňovat požadavky článku 1 Protokolu č. 1. Šlo o soukromé řízení vedené před soukromými fyzickými osobami a v případě stížností č. 31244/07 a 11993/08 i podle pravidel stanovených soukromou společností.

55. Soud má za to, že tento nedostatek nemohl být napraven značně omezeným soudním přezkumem, v jehož rámci se soudy mohly zabývat pouze procesními vadami, a nikoli skutkovými nebo právními závěry rozhodců (viz *mutatis mutandis Suda*, cit. výše, § 52, naopak *AGOSI proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 24. října 1986, Série A č. 108, § 60).

56. Soud se také zabýval argumentem vlády, že stěžovatelé měli zahájit rozhodčí řízení, v němž mohly rozhodčí soudy vyslovit svoji nepřislušnost, takže by spor meritorně projednaly obecné soudy. Domnívá se však, že takový postup by byl pro stěžovatele velmi riskantní. Pokud by stěžovatelé zahájili rozhodčí řízení, rozhodci vybraní ze seznamu vedeného soukromou společností nebo konkrétní soukromá fyzická osoba (možnost, s níž stěžovatelé nikdy nesouhlasili a již nedůvěřovali) by mohli také rozhodnout o meritu jejich žaloby (viz *mutatis mutandis Suda*, cit. výše, § 52). Zahájení rozhodčího řízení kromě toho nevyžaduje ani článek 35 odst. 1 Úmluvy, zejména pokud stěžovatelé neúspěšně vyčerpali dostupné právní prostředky nápravy před vnitrostátními soudy včetně Ústavního soudu, jak tomu bylo i v projednávané věci.

57. Soud proto uzavírá, že stěžovatelé neměli přístup k řízení splňujícímu požadavky článku 1 Protokolu č. 1, ve kterém by mohlo být rozhodnuto o jejich tvrzení, že výše vyplaceného vypořádání v penězích byla nedostatečná. Rozhodčí řízení před Společností pro dražby a rozhodčí řízení, s. r. o., nebo rozhodcem panem F. bylo pro tento účel nedostačující. V důsledku toho byla porušena „spravedlivá rovnováha“, kterou je nutno zachovávat mezi požadavky veřejného zájmu a potřebou chránit právo stěžovatelů na pokojné užívání jejich majetku.

58. Soud proto zamítá námitku vlády ohledně nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy a konstatuje, že došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

59. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

60. Stěžovatelé požadují celkem 6 243 499 Kč z titulu majetkové škody, kterou vyčíslují jako rozdíl mezi údajnou hodnotou vyvlastněných akcií a výší vyplaceného vypořádání v penězích. Z titulu nemajetkové újmy požaduje první stěžovatel částku 3 479 087 Kč (139 638 €) a druhý stěžovatel částku 302 513 Kč (12 142 €).

61. Vláda tvrdí, že mezi tvrzeným porušením Úmluvy a údajnou majetkovou škodou neexistuje příčinná souvislost. Pokud jde o nemajetkovou újmu, vláda má za to, že případný závěr o porušení Úmluvy bude sám o sobě dostatečným zadostiučiněním.

62. Soud nespatřuje mezi zjištěným porušením článku 6 Úmluvy a tvrzenou majetkovou škodou žádnou příčinnou souvislost (viz *Suda*, cit. výše, § 60).

63. Co se týče článku 1 Protokolu č. 1, Soud podotýká, že jeho závěr o porušení se vztahuje jen k námitce, že stát nezaručil stěžovatelům přístup k vhodnému řízení o jejich majetkovém nároku. Soud proto neshledává ani příčinnou souvislost mezi zjištěným porušením článku 1 Protokolu č. 1 a tvrzenou majetkovou škodou, a tento požadavek proto zamítá.

64. Soud však na spravedlivém základě přiznává z titulu nemajetkové újmy prvnímu stěžovateli částku 20 000 € a druhému stěžovateli částku 10 000 €.

B. Náklady řízení

65. Stěžovatelé dále požadují částku 49 250 Kč na nákladech vzniklých v řízení před vnitrostátními soudy.

66. Vláda prohlašuje, že z tohoto titulu by stěžovatelům nemělo být nic přiznáno, neboť své nároky nedoložili žádnými dokumenty.

67. Soud je toho názoru, že některé z nákladů, které stěžovatelům vznikly v řízení před vnitrostátními soudy, konkrétně úhrada nákladů řízení žalovaným, jsou zaznamenány v předložených rozhodnutích vnitrostátních soudů. S ohledem na podklady, které má k dispozici, a na svoji judikaturu považuje Soud za přiměřené přiznat každému ze stěžovatelů na nákladech řízení před vnitrostátními soudy částku 400 €.

C. Úrok z prodlení

68. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *rozhoduje* o spojení stížností;
2. *prohlašuje* stížnosti za přijatelné;
3. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 Úmluvy;
4. *rozhoduje*, že v případě stížností č. 31244/07, 11993/08 a 3957/09 došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1;
5. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, tyto částky, které budou převedeny na koruny české podle kursu platného ke dni zaplacení:
 - (i) 20 000 € (dvacet tisíc eur) prvnímu stěžovateli a 10 000 € (deset tisíc eur) druhému stěžovateli z titulu nemajetkové újmy a dále částku daně, kterou lze po stěžovatelích požadovat;
 - (ii) každému ze stěžovatelů 400 € (čtyři sta eur) z titulu náhrady nákladů řízení a dále částku daně, kterou lze po stěžovatelích požadovat;
 - b) že od uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
6. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 27. září 2012 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Dean Spielmann
předseda